

Betænkning

over forslag til lov om ændring af lov om teatervirksomhed.

(Afgivet af kulturudvalget den 30. maj 1975).

Udvalget har behandlet lovforslaget i en række møder og har herunder haft samråd med ministeren for kulturelle anliggender, som tillige skriftligt har besvaret en række spørgsmål. Nogle af disse besvarelser vil blive optrykt i et bilagshæfte, der fremkommer senere. Udvalget har modtaget mundtlig og skriftlig henvendelse fra Børneteater-sammenslutningen.

På baggrund af forhandlingerne i udvalget har ministeren for kulturelle anliggender stillet nedenstående ændringsforslag om en ændret tilskudsfordeling for den storkøbenhavnske landsdelsscene, hvorefter underskuddet dækkes med 40 pct. af staten og 60 pct. af Københavns amtskommune og Københavns og Frederiksberg kommuner. Der henvises i øvrigt til de ledsagende bemærkninger.

Et flertal (udvalget med undtagelse af fremskridtspartiets medlemmer) anbefaler, at ministeriet for kulturelle anliggender søger bevillingsmyndighedernes tilslutning til, at der i finansåret 1976-77 ekstraordinært stilles et beløb på 500.000 kr. til rådighed for Københavns amtskommune og Københavns og Frederiksberg kommuner til delvis dækning af de med ændringsforslaget forbundne merudgifter for de nævnte kommuner.

Ministeren for kulturelle anliggender har

afgivet tilsagn over for udvalget om at foranledige forhandlinger indledt med amtsrådene i Roskilde og Frederiksborg amtskommuner om at deltage i afholdelsen af de kommunale udgifter ved driften af den storkøbenhavnske landsdelsscene.

Flertallet forudsætter, at de af den storkøbenhavnske landsdelssceneordning omfattede teatre gennemfører en normal teatersæson.

Under behandlingen har udvalget drøftet virksomhedsnævn. Ministeren har redegjort for de eksisterende virksomhedsnævns kompetence og funktioner og har oplyst, at der vedrørende den storkøbenhavnske landsdelsscene vil blive nedsat virksomhedsnævn ved hver enkelt scene, men at der ikke er taget endelig stilling til, om der skal nedsættes et fælles virksomhedsnævn. Det har været drøftet, om et samarbejde ikke kan etableres på en mere smidig måde. Hvis et fælles virksomhedsnævn nedsættes, vil dets opgave blive at samle erfaringer fra de enkelte nævn og koordinere arbejdet, således at nævnene kommer til at arbejde efter ensartede retningslinjer. Ministeren har understreget, at der ikke er tale om, at et fælles virksomhedsnævn skal arbejde med lønspørgsmål eller økonomiske problemer. Sådanne spørgsmål afgøres alene af den storkøbenhavnske landsdelsscenes styrelse og kulturministeriet.

Ministeren har på spørgsmål fra udvalget oplyst, at der ikke for øjeblikket er planer om at inddrage andre teaterinitiativer end de teatre, der omfattes af lovforslaget, men at man ikke bør udelukke andre teatre fra at komme med i ordningen, samt at de i lovforslaget omhandlede 9 teatre ikke for al fremtid er sikret at være omfattet af landsdelssceneordningen. Ministeren har videre udtalt, at der ville blive lagt vægt på, at landsdelssceneordningen i Storkøbenhavn ikke kommer til at virke som et monopol til skade for de teatre, der ikke er omfattet af ordningen. Vedrørende de nærmere procedureregler ved udvidelse/indskrænkning af ordningen har ministeren oplyst, at landsdelsscenens kommunale styrelse først må træffe sin afgørelse om, hvilke ændringer der skal ske. Denne afgørelse forelægges for kulturministeriet, som efter indhentet udtalelse fra ministeriets rådgivende organ — teaterrådet — vurderer sagen og i givet fald forelægger denne for statens bevilgende myndigheder. En ændring af den økonomiske ramme vil således kunne registreres enten i et aktstykke til finansudvalget eller i bemærkningerne til finans- eller tillægsbevillingslovforslagene.

På spørgsmålet, om tilskuddene til børneteateraktiviteter ophører ved forslagets gennemførelse, har ministeren oplyst, at oprettelse af en storkøbenhavnsk landsdelsscene ikke vil få indflydelse på den støtte, der ydes i henhold til lovens § 16 til teater for børn og unge.

I anledning af udvalgets drøftelser om provinsens teaterliv er flertallet enig om at bede ministeren ved først givne lejlighed at fremsætte lovforslag om Det Danske Teaters status som rejsende landsdelsscene, idet det er åbenbart, at der overalt i landet uden for landsdelsscenebyerne er et betydeligt behov for kvalitetsforestillinger ikke mindst på baggrund af det landsdækkende abonnementssystems indførelse pr. 1/4 1975.

Det er derfor flertallets opfattelse, at ministeren straks bør optage forhandlinger med amtsrådsforeningen for at skabe grundlag for en økonomisk fordeling af byrden ved en sådan landsdelsscene.

Udvalget har endvidere været inde på spørgsmålet om omfanget af administrationsomkostningerne ved abonnementsordningen, især for Københavns-området (Arte).

Ministeren har hertil oplyst, at der vil blive indledt forhandlinger mellem ministeriet for kulturelle anliggender, Teaterudvalget for Storkøbenhavn og Arte om mulighederne for at nedsætte udgifterne til administrationen i Storkøbenhavn. Udvalget ønsker at understrege nødvendigheden af, at administrationsomkostningerne begrænses.

Herefter indstiller et *flertal* (udvalget med undtagelse af fremskridtspartiets medlemmer) lovforslaget til *vedtagelse* med det af ministeren stillede ændringsforslag.

Et *mindretal* (fremskridtspartiets medlemmer af udvalget) indstiller lovforslaget til *forkastelse* ved 3. behandling. Teaterloven burde totalophæves, da det er urimeligt at anvende tvangsudskrevne skatteydermidler på slige formål, oftest med det resultat, at de, der har dårligst råd, skal betale tilskud til teaterbilletter for dem, der har bedre råd. I en sparetid, hvor staten må skære ned på samfundsmæssigt langt vigtigere udgifter, er det forargeligt ligefrem at udvide skatteyderbetalingen til københavnske teatre.

Ændringsforslag.

Af *ministeren for kulturelle anliggender*, tiltrådt af et *flertal* (udvalget med undtagelse af Poulsgaard (FP) og Eva Rothenborg (FP)):

Til § 1.

Nr. 1 affattes således:

„**1.** § 11, stk. 1, affattes således:

„Underskuddet ved driften af landsdelsscenerne i Århus, Odense og Ålborg dækkes med 50 procent af staten og 50 procent af vedkommende amtskommune. Underskuddet ved driften af den storkøbenhavnske landsdelsscene dækkes med 40 procent af staten og 60 procent af Københavns amtskommune og Københavns og Frederiksberg kommuner.““

Bemærkninger.

Ændringsforslaget medfører en ændret byrdefordeling mellem staten og Køben-

havns amtskommune og Københavns og Frederiksberg kommuner.

Statens andel af de med lovforslagets gennemførelse forbundne udgifter andrager

nu 40 procent af 10.446.000 kr. udgørende 4.178.000 kr., medens kommunernes andel udgør 6.267.600 kr.

Kaj V. Andersen (V).

Nathalie Lind (V).

Hovmand (V).

Mette Madsen (V).

Poulsgaard (FP).

Eva Rothenborg (FP).

Chr. Christensen (KrF).

Jes Schmidt (CD).

Lasse Budtz (S).

**Lysholt Hansen (S),
formand.**

Johan Nielsen (S).

Robert Pedersen (S).

Birte Weiss (S).

Bernhard Baunsgaard (RV).

Kristine Heltberg (SF).

Wilhelm (VS).

**Lembourn (KF),
næstformand.**

Bilag I.

Spørgsmål fra udvalget og ministerens svar herpå.

Spørgsmål 1:

Har andre amter været inddraget i forhandlingerne om den foreslåede landsdels-sceneordning som eventuelle bidragsydere? I benægtende fald: agter man at optage forhandlingerne med andre amter?

Svar:

Lovforslaget bygger på et forslag fremsat af Teaterudvalget for Storkøbenhavn. Forslaget, dateret 26. marts 1974, medfølger.

Efter dette forslag afholdes halvdelen af udgifterne af Københavns amtskommune, Københavns kommune og Frederiksberg kommune. Dette svarer til den økonomiske ordning ved landsdels-scenerne i Århus, Ålborg og Odense, hvor de tre amtskommuner afholder halvdelen af udgifterne ved driften af teatrene.

Der har ikke været forhandlinger med amtskommuner uden for Storkøbenhavn om at medvirke økonomisk ved gennemførelsen af det nu forelagte lovforslag. Sådanne forhandlinger kan ikke gennemføres på nuværende tidspunkt, men inden den ordinære revision af teaterloven i folketingsåret 1975-76 vil ministeriet optage forhandlinger med Roskilde og Frederiksborg amtskommuner om at medvirke til den økonomiske sikring af den storkøbenhavnske landsdels-scene.

Spørgsmål 2:

Har ministeren oplysning om aflønningsforholdene for lederne af de i forslaget omhandlede teatre, samt oplysning om indtjening som instruktør o. lign. ud over den egentlige ledervirksomhed? Hvis ministeren har oplysninger om, hvorledes aflønningen for lederne under den foreslåede ordning skal ske, udbeder udvalget sig også disse.

39 Udvalgenes betænkninger m. m.

Svar:

Af de for sæsonen 1975-76 indsendte budgetter fremgår, at lederlønnen på nedenævnte teatre er fastsat således:

Det ny Teater:

160.000 kr. — intet ekstra.

Folketeatret:

160.000 kr. — intet ekstra.

Bristol Music Center:

115.000 kr. — Såfremt lederen instruerer eller medvirker som skuespiller oppebæres 4.000 kr. pr. md.

Boldhus Teatret:

80.000 kr. — intet ekstra.

Fiolteatret:

51.600 kr. — intet ekstra.

Gladsaxe Teater:

212.500 kr. — Ekstra for instruktøropgaver (1974-75 15.000 kr. for 1 instruktion). Som skuespiller 3.800 kr. pr. md., såfremt han spiller på teatret.

Scala:

207.235 kr. — intet ekstra.

ABC-scenen:

Kan ikke oplyses, da teatret intet tilskud modtager, og overskuddet er afgørende for lederen Klaus Paghs løn.

I det fra Teaterudvalget for Storkøbenhavn modtagne forslag af 26. marts 1974, der ligger til grund for forslaget om en storkøbenhavnsk landsdels-scene, skrives om ledelse og administration:

„Ledelse og administrativt personale omfatter for „store teatre“ 1 leder a 160.000 kr. samt 3 heltidsansatte til varetagelse af alle administrative opgaver. For „små teatre“ 1 leder a 72.000 kr. samt 1 medhjælper.

For lederens vedkommende foreslås det forudsat, at virksomhed som instruktør eller skuespiller kun kan påtages med bestyrelsens godkendelse“.

Disse normer for aflønning af teatrenes ledere vil være grundlaget for de forhandlinger, som i henhold til lovforslagets § 13 a skal føres mellem ministeren for kulturelle anliggender og Københavns amtsråd, Københavns og Frederiksberg kommuner.

Spørgsmål 5:

Ad bemærkningerne til nr. 7 og 8.

Det ønskes uddybet, om der foreligger den tilstrækkelige lovmæssige hjemmel i § 18.

Svar:

§ 18 i den nugældende teaterlov har følgende ordlyd:

„Der kan ydes støtte til teatervirksomhed, der ikke omfattes af bestemmelserne i §§ 11-17. Støtten ydes i form af tilskud eller garanti og kan omfatte en driftsperiode på indtil 1 år.“

Ministeriet finder, at der i denne bestemmelse er tilstrækkelig hjemmel til fortsat at yde støtte til teatre ud over de 9 teatre, der nu søges omdannet til landsdelsscene.

Justitsministeriets lovkontor har ikke haft bemærkninger hertil.

Med hjemmel i teaterlovens §§ 18-19 er i 1975-76 ydet tilskud til nedennævnte teatre, som ikke omfattes af den storkøbenhavnske landsdelsscene:

Team Teatret	325.000 kr.
Jytte Abildstrøm	160.000 -
Svalegangen, Århus	300.000 -
Cafe Teater Sans Souci	100.000 -
Posthusteatret	155.000 -
Holstebrohallen	10.000 -
Hjørring Revyen	15.000 -
Ribe Revyen	10.000 -
	<hr/>
	1.075.000 kr.

Det kan oplyses, at der hverken i teaterrådet eller i ministeriet er tanker om, at en gennemførelse af lovforslaget for de 9 teatre skulle betyde forringet støtte til de teatre i København eller provinsen, som ikke er omfattet af ordningen.

Spørgsmål 6:

Der ønskes en redegørelse for statens samlede merudgifter i 1975-76 på baggrund af billetforhøjelsen. I forlængelse heraf ønskes det oplyst, om denne „ekstraudgift“ til

abonnementsordningen skal afholdes inden for kulturministeriets budget på teaterområdet.

Svar:

På finansloven for 1975-76 er der på basis af billetpriser på max. 36 kr./min. 20 kr. afsat et beløb på 3,2 mill. kr. til billettilskud i Storkøbenhavn.

Billetpriserne vil i finansåret 1975-76 blive forhøjet til max. 40 kr./min. 24 kr. Merudgifterne ved en sådan forhøjelse udgør ca. 500.000 kr.

Det bemærkes, at man i lovforslagets bilag har anført billetpriser som „40/28 kr.“, hvor 40 kr. er max. prisen for teatre med differentierede priser, og 28 kr. er billetprisen for teatre med enhedspris.

De merudgifter, der vil komme som følge af billetprisforhøjelsen samt eventuelle merudgifter, der vil påløbe såfremt abonnementsalget til publikum bliver større end det budgetterede beløb, vil blive søgt afholdt inden for rammerne af kulturministeriets samlede budget.

Spørgsmål 8:

Ophører tilskuddene til børneteatervirksomhed og turnéteatervirksomhed ved forslagens gennemførelse for de i fremsættelses-talen nævnte første 6 teatre, således at det samlede teatertilbud derved forringes?

Svar:

Oprettelse af en storkøbenhavnske landsdelsscene vil ikke få indflydelse på den støtte, der ydes i henhold til lovens § 14 til turnerende virksomheder eller § 16-teater for børn og unge.

Da spørgsmålet vedrører de 6 københavnske teatre

Det ny Teater,

Folketeatret,

Bristolteatret,

Fiolteatret,

Boldhusteatret og

Ungdommens Teater

bemærkes, at kun Fiolteatret og Ungdommens Teater har modtaget støtte efter lovens §§ 14 og 16.

Spørgsmål 9:

Overvejer ministeren at inddrage andre teaterinitiativer end de i talen nævnte?

Svar:

Hverken Teaterudvalget for Storkøbenhavn eller kulturministeriet har øjeblikkelige planer om at inddrage andre teaterinitiativer end de teatre, der omfattes af lovforslaget.

Det er ministeriets opfattelse, at man ikke på længere sigt bør udelukke andre teatre fra at komme med i ordningen.

For god ordens skyld skal man oplyse, at de i lovforslaget omhandlede 9 teatre ikke for al fremtid er sikret at være omfattet af landsdelssceneordningen.

Spørgsmål 10:

Hvilke procedureregler tænkes fulgt ved en udvidelse af ordningen til at omfatte yderligere teatre? I denne forbindelse ønskes ministerens kommentar til at gennemføre en ordning, hvorefter der skal være en årlig drøftelse mellem de implicerede parter om, hvem der skal være omfattet af ordningen, og hvem der skal inddrages under den.

Svar:

Spørgsmålet om udvidelse af ordningen vil blive drøftet løbende mellem teaterudvalget og kulturministeriet.

Ministeriet er af den opfattelse, at der mindst én gang årligt i god tid forud for budgetternes udarbejdelse bør finde en drøftelse sted mellem teaterudvalget og staten om eventuel optagelse i ordningen af nye teatre.

Der vil fra ministeriets side blive lagt vægt på, at landsdelssceneordningen i Storkøbenhavn ikke kommer til at virke som et

monopol til skade for de teatre, der ikke er omfattet af ordningen.

Spørgsmål 11:

Der ønskes en redegørelse for, hvorfor Det danske Teater ikke er etableret med landsdelsscenestatus, og for de drøftelser, man har haft. Der ønskes herunder oplysning om Det danske Teaters regnskab, således at det fremgår, hvor stor en del af teatrets udgifter der går til rejseomkostninger, og hvor stor en del der er egentlige driftsudgifter.

Svar:

Det er ministeriets opfattelse, at det i forbindelse med etablering af en landsdelssceneordning for det storkøbenhavnske teaterområde ville være ønskeligt også at kunne etablere Det danske Teater med en landsdelsscenenlignende status. Ministeriet har imidlertid ment i første omgang at måtte begrænse sig til at fremsætte forslag vedrørende teatrene i hovedstadsområdet.

En landsdelsscenenlignende ordning for Det danske Teater forudsætter forhandling med Amtsrådsforeningen i Danmark om dels de økonomiske konsekvenser for amtskommunerne og dels problemerne om de enkelte amtsråds godkendelse af budgetter, der kan danne grundlag for det tilskud på 50 pct., som amterne i givet fald skulle yde til driften af Det danske Teater. Sådanne forhandlinger har ikke været ført.

Vedrørende de ønskede oplysninger om Det danske Teaters rejseomkostninger henvises til vedlagte notat udarbejdet af Det danske Teater.

Bilag 2.

Supplerende besvarelser fra ministeren på udvalgets spørgsmål.

Ad spørgsmål 3.

Virksomhedsnævnene ved landsdelsscenerne.

Virksomhedsnævnene ved landsdelsscenerne i Århus, Odense og Ålborg består af repræsentanter for ledelsen og medarbejderne. Ledelsen er repræsenteret af teaterchefen + 1-2 øvrige repræsentanter og medarbejderne af en repræsentant fra hver af teatrets afdelinger, i alt 6-12 repræsentanter.

Virksomhedsnævnene holder møde 3-6 gange årligt efter behov.

Nævnene fungerer som rådgivende organ i samarbejdsforhold; nævnene afgiver udtalelse i sager om klager fra medarbejdere og kan selv tage initiativ til fremsættelse af forslag til forbedringer m. v. Planer om teatrets forhold som f. eks. bygningsmæssige ændringer og større inventaranskaffelser forelægges virksomhedsnævnene, der medvirker ved prioriteringen af arbejdernes gennemførelse.

På årsmødet for landsdelsscenernes samarbejdsudvalg aflægges de 3 virksomhedsnævn beretning om deres arbejde.

Erfaringerne med de 3 virksomhedsnævn er meget positive. Nævnene har haft stor betydning for samarbejdet ved teatrene og medvirket til en bedre kommunikation mellem teatrets forskellige grupper.

Det bemærkes, at medarbejderne ved landsdelsscenerne i Århus, Odense og Ålborg er repræsenteret i de 3 sceners styrelser med 2 medlemmer af i alt 12-16 styrelsesmedlemmer.

Virksomhedsnævn ved den storkøbenhavnske landsdelsscene.

Der vil blive nedsat virksomhedsnævn ved hver enkelt scene.

Der er ikke taget endelig stilling til, om der skal nedsættes et fælles virksomhedsnævn. Hvis et sådant nedsættes, vil dets opgave blive at samle erfaringer fra de enkelte nævn og koordinere arbejdet i de enkelte nævn, således at nævnene kommer til at arbejde efter ensartede retningslinjer.

Der er *ikke* tale om, at et fælles virksomhedsnævn skal arbejde med lønspørgsmål eller økonomiske problemer. Sådanne spørgsmål afgøres af den storkøbenhavnske landsdelsscenes styrelse og kulturministeriet.

Ad spørgsmål 5.

Teaterstøtte efter §§ 18-19 til de teatre, der ikke er omfattet af den storkøbenhavnske landsdelssceneordning.

Oversigter over de i spørgsmål 5 nævnte 8 teatres ansøgninger og den støtte, der er ydet i 1974-75 og 1975-76, vedlægges som bilag.

De „skæve“ tal i 1974-75 skyldes den generelle nedskæring af finansloven for finansåret 1974-75.

Med hensyn til spørgsmålet om støtten til de 8 teatre i 1976-77 samt eventuelle nye teaterinitiativer bemærkes, at afgørelse herom først kan træffes efter teaterrådets indstilling på baggrund af de indkomne ansøgninger, og når finansloven for 1976-77 er vedtaget.

Ministeriet forventer ikke, at der i nævnte år kan blive tale om aktivitetsstigninger, men bevillingerne vil, så vidt det er muligt, blive reguleret med et beløb for pris- og lønstigninger.

*Ad spørgsmål 6.**Lovforslagets økonomiske konsekvenser.*

I bemærkningerne til lovforslaget er oplyst, at statens andel af udgifterne vil udgøre 5.223.000 kr., hvilket i forhold til kulturministeriets tilskud i 1974-75 betyder en merudgift for staten på ca. 1,4 mill. kr.

Dette er det økonomiske udgangspunkt ved lovens ikrafttræden. Det kan ikke siges, hvorledes kommende pris- og lønstigninger vil påvirke det samlede udgiftsbeløb. For hvert finansår fastsætter bevillingsmyndighederne, med hvilken procent beløbene på finansloven kan pris- og lønreguleres. For den storkøbenhavnske landsdelsscene kan der endvidere ske økonomiske reguleringer ved forhøjelse af billetpriserne.

Ad spørgsmål 9 og 10.

Spørgsmålet om at inddrage andre teaterinitiativer end de af lovforslaget omfattede 9 teatre i den storkøbenhavnske landsdelsscene og procedurereglerne ved en udvidelse/indskrænkning af ordningen.

Landsdelsscenens kommunale styrelse må først træffe sin afgørelse om, hvilke ændringer der skal ske. Denne afgørelse forelægges for kulturministeriet, som efter indhentet udtalelse fra ministeriets rådgivende organ — teaterrådet — vurderer sagen og i givet fald forelægger denne for statens bevillingsmæssige myndigheder. En ændring af den økonomiske ramme vil således kunne registreres enten i et aktstykke til finansudvalget eller i bemærkningerne til de øvrige finanslove.